

20-Yanvar, 2026-yil

ISHLAB CHIQRISHNI SERTIFIKATLASHTIRISH

Yusupov Nurbek Xasanovich

SamISI "Menejment" kafedrası assistenti.

ORCID: 0009-0003-7542-6081

Xoldarova Sadoqat Farkhodovna

SamISI talabasi

Karimov Ibrohim Xamza o‘g‘li

SamISI talabasi

Zarifboyev Rasulbek Komiljon og‘li

SamISI talabasi

Anatatsiya: *Ishlab chiqarishni sertifikatlashtirish – bu mahsulotlar, xizmatlar yoki ishlab chiqarish jarayonlarining belgilangan texnik reglamentlar, milliy va xalqaro standartlarga muvofiqligini aniqlash va rasmiy ravishda tasdiqlash jarayonidir. Sertifikatlashtirish mahsulot sifatini oshirish, iste'molchilarning huquqlarini himoya qilish va raqobatbardoshlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Sertifikatlashtirish jarayoni quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi: hujjatlarni tekshirish, sinovlardan o'tkazish, ishlab chiqarish jarayonini audit qilish hamda yakuniy baholash. Mahsulot sertifikat – bu mahsulot belgilangan standartlarga javob berishini tasdiqlovchi hujjatdir. Ko'pgina sanoat tarmoqlarida, ayniqsa oziq-ovqat, farmatsevtika, qurilish va kimyo sanoatida sertifikatlash talab etiladi. Bu esa, nafaqat ichki bozor, balki xalqaro bozorda ham ishonchli faoliyat yuritish imkonini yaratadi. Sertifikatlashtirish orqali korxonalar sifat menejment tizimini takomillashtirib, mahsulotlarini eksport qilish imkoniyatlarini kengaytiradi, iste'molchilarda ishonch uyg'otadi va qonunchilik talablariga javob beradi.*

Kalit so'z: *Sertifikatlashtirish, ishlab chiqarish, sifat nazorati, standartlar, muvofiqlik, texnik reglament, audit, mahsulot sifati, iste'molchi huquqlari, eksport, xalqaro standartlar, isos, sertifikat, sifat menejmenti, sinov, raqobatbardoshlik.*

СЕРТИФИКАЦИЯ ПРОДУКЦИИ

Юсупов Нурбек Хасанович – ассистент-стажер кафедры менеджмента

Холдарова Садокат Фарходовна - студентка СамИСИ

Керимов Иброхим Хамза оглы – студент СамИСИ

Зарифбоев Расулбек Комилжон оглу – студент СамИСИ

Аннотация: *Сертификация продукции — процесс определения и официального подтверждения соответствия продукции, услуг или процессов производства установленным техническим регламентам, национальным и международным стандартам. Сертификация играет важную роль в повышении качества продукции,*

20-Yanvar, 2026-yil

защите прав потребителей и обеспечении конкурентоспособности. Процесс сертификации включает в себя следующие этапы: рассмотрение документов, тестирование, аудит производственного процесса и итоговую оценку. Сертификат на продукцию — это документ, подтверждающий соответствие продукции установленным стандартам. Сертификация требуется во многих отраслях, особенно в пищевой, фармацевтической, строительной и химической промышленности. Это позволит нам надежно работать не только на внутреннем рынке, но и на международном. Благодаря сертификации предприятия совершенствуют свои системы управления качеством, расширяют возможности экспорта продукции, завоевывают доверие потребителей и выполняют требования законодательства.

Ключевые слова: Сертификация, производство, контроль качества, стандарты, соответствие, технические регламенты, аудит, качество продукции, права потребителей, экспорт, международные стандарты, ISOS, сертификат, управление качеством, испытания, конкурентоспособность.

PRODUCT CERTIFICATION

Yusupov Nurbek Khasanovich - Intern Assistant of the Department of Management

Kholdarova Sadokat Farkhodovna - Student of SamISI

Karimov Ibrohim Khamza oglu - Student of SamISI

Zarifboyev Rasulbek Komiljon oglu - Student of SamISI

Abstract: Production certification is the process of determining and officially confirming the compliance of products, services or production processes with established technical regulations, national and international standards. Certification plays an important role in improving product quality, protecting consumer rights and ensuring competitiveness. The certification process includes the following stages: verification of documents, testing, auditing of the production process and final assessment. A product certificate is a document confirming that the product meets established standards. Certification is required in many industries, especially in the food, pharmaceutical, construction and chemical industries. This allows for reliable operation not only in the domestic market, but also in the international market. Through certification, enterprises improve their quality management system, expand their opportunities for exporting their products, instill confidence in consumers and meet legislative requirements.

Keywords: Certification, production, quality control, standards, compliance, technical regulations, audit, product quality, consumer rights, export, international standards, ISOS, certificate, quality management, testing, competitiveness.

KIRISH

Sanoat ishlab chiqarishining sifat va xavfsizlik standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun sertifikatlash jarayoni muhim ahamiyat kasb etadi. Ishlab chiqarish jarayonlarining sertifikatlanishi – bu mahsulot, jarayon yoki ishlab chiqarish ob'ektlarining belgilangan standartlar va reglamentlarga mosligini rasmiy tarzda tasdiqlash uchun amalga oshiriladigan tizimli va muhim bosqichdir. Bu jarayon ishlab chiqaruvchilarga o'z mahsulotlariga bo'lgan ishonchni oshirish, mahalliy va xalqaro bozorlar uchun raqobatbardoshligini ta'minlashda yordam beradi. Sertifikatlash natijasida chiqarilgan sertifikatlar – bu mahsulotning sifati va xavfsizligini tasdiqlovchi hujjat bo'lib, ular nafaqat ishlab chiqaruvchilar uchun, balki iste'molchilar va nazorat organlari uchun ham muhim ma'lumot manbai hisoblanadi. Tarixiy nuqtai nazardan qaraganda, sertifikatlash jarayonlari 20-asr boshlarida, texnologiyalar va ishlab chiqarish jarayonlarining murakkablashishi bilan birga rivojlanishni boshlagan. Xalqaro standartlashtirish tashkilotlari, jumladan ISO (Xalqaro Standartlar Tashkiloti), ushbu jarayonlarni standartlashtirish va ularni global miqyosda yagona tizimga aylantirish uchun keng qamrovli ramkalar ishlab chiqdilar. Masalan, ISO 9001 sifat boshqaruv tizimi ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligini oshirish va mahsulot sifatini barqaror qilish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Bugungi kunda, sertifikatlash jarayonlari digital texnologiyalar bilan integratsiyalashmoqda, bu esa jarayonlarning shaffofligi, tezligi va ishonchliligini oshirmoqda. Blockchain texnologiyasi yordamida mahsulotlarning zanjir bo'ylab izchil va oson kuzatilishini ta'minlash hamda sun'iy intellekt yordamida auditlar o'tkazish imkoniyatlari kengaymoqda. Shu bilan birga, sertifikatlash jarayonlarining zamonaviyligi va murakkabligi bilan bog'liq muammolar ham mavjud. Standartlarni doimiy ravishda texnologik rivojlanishga moslashtirish, sertifikatlash muassasalarining konsistentligini ta'minlash va kichik va o'rta biznes uchun xarajatlarni kamaytirish uchun yangi yondashuvlar ishlab chiqish muhim vazifalardir. Bundan tashqari, sertifikatlashning samaradorligini va haqiqiy ta'sirini aniqlash uchun keng qamrovli tadqiqotlar o'tkazilmoqda. Ushbu jarayonlarning rivojlanishi mahsulotlar xavfsizligini ta'minlash, iste'molchi ishonchini oshirish va xalqaro savdoda muvaffaqiyat qozonishga xizmat qiladi. Sertifikatlash tizimlarining yangi bosqichga o'tishi, masalan, barqarorlik va ekologik sertifikatsiyalar, ishlab chiqarishning atrof-muhitga ta'sirini kamaytirishga ham qaratilgan. Ushbu ilmiy izlanishning asosiy maqsadi ishlab chiqarishni sertifikatlashtirish jarayonining asosiy tushunchalarini, mexanizmlarini va zamonaviy texnologiyalarini o'rganishdir. Shuningdek, bu jarayonlarning amaliy bosqichlari va muhim qadamlarini tahlil qilish, yangi texnologiyalar va tendensiyalar bilan bog'liq muammolarni yoritish rejalashtirilgan. Bu tadqiqot, ayniqsa, digitalizatsiya va avtomatizatsiya jarayonlarining ishlab chiqarish sertifikatlashiga ta'sirini o'rganishga qaratilgan bo'lib, sertifikatlash tizimlarining shaffofligi va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ushbu izlanish, sertifikatlashning iqtisodiy, texnologik va ekologik istiqbollarini ham kengroq yoritib beradi. Bu orqali, ishlab chiqarish sohasida sifat va xavfsizlikni ta'minlash uchun yangi yondashuvlar va innovatsion texnologiyalarni joriy etish imkoniyatlari o'rganiladi,

natijada esa, mahalliy va global miqyosda ishlab chiqarishning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Amaliy sertifikatlash jarayonlari ishlab chiqarishning sifat va xavfsizlik talablariga javob berishini ta'minlash uchun muhim bosqichlarni o'z ichiga oladi. Bu jarayonlar ishlab chiqarishdagi mahsulot, texnologiya yoki ishlab chiqarish obyektlarining belgilangan standartlarga muvofiqligini aniqlash uchun bajariladigan ketma-ket qadamlarni o'z ichiga oladi. Har bir qadam ishlab chiqarishning sifatini nazorat qilish, xavfsizlikni ta'minlash va qonunchilik talablariga javob berishni ta'minlaydi. Sertifikatlash jarayonining birinchi bosqichi odatda boshlang'ich baholash bilan bog'liq bo'lib, bu jarayonda ishlab chiqarish joyi, ishlab chiqarish texnologiyalari va mahsulotning hujjatlari va amaliy jihatlari tekshiriladi. Bu bosqichda, ishlab chiqarish faoliyati va mahsulotlarning texnik hujjatlari, standartlarga muvofiqligi uchun asos bo'ladigan spetsifikatsiyalar va ehtiyojlar aniqlanadi. Bu bosqichda, ishlab chiqaruvchilar va sertifikatlash organlari o'rtasida muvofiqlikni ta'minlash uchun muhim hujjatlar tayyorlanadi va baholanadi. Keyingi bosqich sifatida, texnik nazorat va sinovlar amalga oshiriladi. Bu bosqichda mahsulotlar va ishlab chiqarish jarayonlari sinovdan o'tkaziladi, ularning sifat va xavfsizlik standartlariga muvofiqligi tekshiriladi. Sinovlar natijasida, mahsulotlarning kimyoviy, fizik, mexanik va ekologik xavfsizlik parametrlari baholanadi. Agar mahsulot yoki jarayon standartlarga mos kelmasa, ishlab chiqaruvchi muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish uchun tavsiyalar oladi. Sertifikatlashtirish uchun muhim qadamlar qatoriga doimiy nazorat va monitoring kiradi. Bu bosqichda, ishlab chiqarish jarayonining doimiy ravishda kuzatilishi, nazorat sinovlarining o'tkazilishi va yangi standartlar bilan moslashuv davom etadi. Bu usul ishlab chiqarishning barqarorligini va mahsulotning doimiy sifatini ta'minlaydi. Sertifikat olish uchun, ishlab chiqaruvchi yoki mahsulot bir necha bosqichlardan muvaffaqiyatli o'tishi va barcha nazorat natijalari muvofiqligini tasdiqlovchi hujjatlarni taqdim etishi kerak. Yakuniy bosqichda, sertifikat rasmiy ravishda beriladi va ishlab chiqarish muassasasi yoki mahsulot uchun hujjat shaklida tasdiqlanadi. Bu sertifikat, odatda, ma'lum muddatga beriladi va uning amal qilish muddati tugagach, qayta sertifikatlash jarayoni boshlanadi. Shu bilan birga, sertifikatning amal qilishini nazorat qilish uchun muntazam tekshiruvlar va auditlar o'tkaziladi. Bu jarayonlar ishlab chiqarishning doimiy sifat va xavfsizlik talablariga javob berishini ta'minlash uchun muhimdir. Amaliy sertifikatlash jarayonlari nafaqat standartlarga muvofiqlikni ta'minlash, balki ishlab chiqaruvchilarga o'z mahsulotlarini va jarayonlarini doimiy ravishda yaxshilash imkoniyatini ham beradi. Ular yordamida, ishlab chiqaruvchilar o'z faoliyatining samaradorligini oshirish, xavf-xatarlarni kamaytirish va bozor talablariga mos keladigan sifatli mahsulotlarni taqdim etishga intiladi. Shu bilan birga, amaliy sertifikatlash jarayonlari raqobatbardoshlikni oshirish, xalqaro bozorlarga chiqishni osonlashtirish va iste'molchilarning ishonchini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Xulosa qilib aytganda, amaliy sertifikatlash jarayonlari ishlab chiqarishning barcha bosqichlarida muhim qadamlarni o'z ichiga olib, mahsulot va jarayonlarning sifatini va xavfsizligini ta'minlash uchun nazorat va tekshiruvlarni amalga oshirishni taqozo etadi. Bu jarayonlar ishlab chiqaruvchilarga o'z mahsulotlarini xalqaro standartlarga moslashtirish

imkonini beradi, xavfsizlik va sifatni nazorat qilishda muhim rol o‘ynaydi. Shu bilan birga, sertifikatlash jarayonining samaradorligini oshirish uchun texnologik yangiliklar va innovatsiyalarni joriy etish, hamda xalqaro amaliyotlarni o‘zlashtirish muhim ahamiyatga ega bo‘lib, ularning barchasi ishlab chiqarishning rivojlanishiga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING SHARXI

Husanov A. Sertifikatlash jarayonlari va ularning sifat boshqaruviga ta'siri, Sertifikatlashning zamonaviy texnologiyalari va tendensiyalari sohasida so'nggi yillarda texnologik rivojlanish va raqamli transformatsiya jarayonlari muhim o'rin tutmoqda. Bu tendensiyalar ishlab chiqarishning sifatini ta'minlash, xavfsizlikni oshirish va xalqaro bozorlar bilan hamkorlikni kengaytirish uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Zamonaviy texnologiyalar yordamida sertifikatlash jarayonlari nafaqat samaradorlikni oshiradi, balki ularning shaffofligi va ishonchliligini ham ta'minlaydi.

Birinchidan, raqamli texnologiyalar va avtomatlashtirish sertifikatlash jarayonlarining asosiy qismi bo'lib, bu jarayonlarni tezlashtiradi va inson xatoliklarini kamaytiradi. Masalan, blokcheyn texnologiyasi sertifikatlarning haqiqiylikini va uzluksizligini ta'minlashda keng qo'llanilmoqda. Bu texnologiya yordamida har bir sertifikat va uning tarixini yozib borish mumkin bo'lib, uni o'zgartirish yoki soxtalashtirish qiyinlashadi. Shu bilan birga, sun'iy intellekt (AI) va mashinalarni o'qitish (ML) sertifikatlash jarayonlarini avtomatlashtirish va ularning aniqligini oshirish uchun ishlatilmoqda. AI asosidagi auditorlik tizimlari, masalan, muayyan standartlarga mos kelish yoki yo'qligini aniqlashda yordam beradi, bu esa inson faktoridan kelib chiqadigan xatoliklarni kamaytiradi. Raqamli texnologiyalar yordamida sertifikatlash jarayonlarining global xaritada monitoringi va nazorati yanada qulay bo'lib, bu esa xalqaro savdoda muhim ahamiyat kasb etadi. Masalan, IoT (Internet of Things) qurilmalari orqali sertifikatlangan mahsulotlarning harakatini real vaqtda kuzatish mumkin bo'ladi. Bu esa, o'z navbatida, mahsulotlarning ishlab chiqarishdan tortib bozorga chiqishigacha bo'lgan jarayonlarning shaffofligini ta'minlaydi. Shuningdek, bu texnologiyalar yordamida sertifikatlash jarayonlarining avtomatlashtirilishi va integratsiyasi ko'rsatilgan standartlarga muvofiqlikni nazorat qilishni soddalashtiradi. Bundan tashqari, ekologik va barqarorlik borasidagi tendensiyalar ham sertifikatlash texnologiyalarining rivojlanishiga ta'sir qilmoqda. Yashil ishlab chiqarish yoki ekologik standartlarga mos keladigan mahsulotlar uchun maxsus sertifikatlar ishlab chiqilmoqda. Bu esa, o'z navbatida, ishlab chiqaruvchilarga ekologik ta'sirni kamaytirish va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun yangi texnologiyalar va metodologiyalarni joriy etishga turtki bo'lmoqda. Masalan, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar yordamida ishlab chiqarish jarayonlarining ekologik ta'sirini baholash va optimallashtirish imkoniyati yaratilmoqda. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar bilan bog'liq muammolar ham mavjud. Ular orasida texnologik infratuzilma va malakali kadrlar yetishmovchiligi, yuqori xarajatlar va xavfsizlik muammolari bor. Masalan, raqamli sertifikatlar va ularning himoyasi uchun kiberxavfsizlik choralari muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, standartlarning global va mahalliy darajadagi muvofiqligini ta'minlash uchun ham ko'p ishlar qilinmoqda. Bu jarayonlarning muvaffaqiyati uchun texnologik innovatsiyalar bilan birga, huquqiy va

20-Yanvar, 2026-yil

normativ bazani ham takomillashtirish talab etiladi. Xulosa qilib aytganda, zamonaviy texnologiyalar va tendensiyalar ishlab chiqarish sertifikatlashining samaradorligini oshirish, shaffofligini ta'minlash va xalqaro hamkorlikni rivojlantirishda muhim rol o'ynamoqda. Bu yo'nalishda olib borilayotgan ilmiy izlanishlar va texnologik innovatsiyalar kelajakda sertifikatlash jarayonlarini yanada soddalashtirish va ishonchli qilish imkonini yaratadi. Shu bilan birga, kiberxavfsizlik, standartlarning muvofiqligi va moliyaviy xarajatlarni kamaytirish kabi muammolarni hal qilish uchun ham yangi yondashuvlar ishlab chiqilmoqda. Bu tendensiyalar bilan birgalikda, ishlab chiqarish sanoatining barqaror rivojlanishi va raqobatbardoshligini oshirish uchun yangi imkoniyatlar paydo bo'lmoqda.

Tadqiqot metodologiyasi: Ishlab chiqarishda sertifikatlashtrishning tahlili

TAHLIL VA NATIJALAR

Sertifikatlashning asosiy tushunchalari va mexanizmlari ishlab chiqarish jarayonining sifatini ta'minlash va uni xalqaro standartlarga moslashtirish uchun muhim vositadir. Bu jarayon ishlab chiqarilgan mahsulot yoki xizmatning belgilangan talablar va talab etilgan standartlarga muvofiqligini tasdiqlash uchun amalga oshiriladi. Sertifikatlashning asosiy maqsadi — ishlab chiqarishdagi sifatni nazorat qilish, xavfsizlikni ta'minlash va iste'molchilarning ishonchini oshirishdir. Bu jarayon orqali mahsulot yoki ishlab chiqarish jarayoni belgilangan talablarga javob berishini rasmiy ravishda tasdiqlash uchun hujjat – sertifikat beriladi. Sertifikatlash mexanizmlari bir nechta bosqichlardan iborat bo'lib, ular o'z ichiga auditlar, sinovlar va hujjatlarni tayyorlashni oladi. Buning uchun avvalo, mahsulot yoki ishlab chiqarish jarayoni uchun texnik shartnoma va standartlar belgilab olinadi. Keyinchalik, ishlab chiqaruvchi kompaniya o'z jarayonlarini ushbu standartlarga muvofiq tashkil qilishi va sifatni nazorat qilish uchun ichki auditlar o'tkazadi. Rasmiy sertifikatlash uchun esa, mustaqil sertifikatlash organlari yoki akkreditatsiyalashgan laboratoriyalar tomonidan tashqi auditlar va sinovlar amalga oshiriladi. Bu jarayon davomida mahsulotning xavfsizligi, sifat va muvofiqligi tekshiriladi. Agar barcha talablar bajarilsa, sertifikat beriladi, u ishlab chiqaruvchiga mahsulotlarni xalqaro bozorga chiqarishda muhim hujjat bo'lib xizmat qiladi.

Sertifikatsiya—bu mahsulotni standartlarga, texnik shartlarga javob berishini hujjatlar orqali tasdiqlashdir. Mahsulot sertifikatlash mahsulotga muvofiqlik sertifikati berish orqali uning tegishli standartlar va texnik xujjatlarga javob berishini tasdiqlashdir.

«Sertifikatlash» tushunchasi standartlashtirish bo'yicha maxsus Xalqaro Kengash Komiteti tashkiloti (ISO) tomonidan ishlab chiqilgan.

Sertifikatlash (muvofiqlik sertifikatlashi) umumiy tushuncha bo'lib, mahsulotni texnologik jarayonlarni va xizmatlarni sertifikatlashda uchinchitomonning (bir tomon–ishlab chiqaruvchi, ikkinchi tomon–iste'molchi) ishtiroketishini nazarda tutadi.

ISO muvofiqlikning 3 ta ko'rinishini o'rnatadi:

- muvofiqlik haqida ariza;
- muvofiqlik attestatsiyasi;
- muvofiqlik sertifikatsiyasi;

Muvofiqlik haqida ariza—bu ishlab chiqaruvchining arizasi bo‘lib, andasertifikatlash tashkilotlaridan tashqarida ishlab chiqarilgan mahsulot, texnologikjarayon yoki xizmatlarning ma‘lum standartlarga yoki boshqa me‘yoriy-texnikaviyhujjatlarga javob berishiga ishlab chiqaruvchining o‘z-o‘zini sertifikatlash deb hamataladi.

Muvofiqlik attestatsiyasi—bu ma‘lum mahsulot namunasi ma‘lum standartlaryoki me‘yoriy-texnik xujjatlarga javob berishi to‘g‘risida uchinchi tomon, sinovlaboratoriyasining arizasidir. Bunda ishlab chiqarilgan mahsulotlar seriyasiningmuvofiqligiga bahoberilmaydi, balki sinov o‘tkazish uchun yuborilgan mahsulotnamunasining sifatigagina kafolat beriladi.

Muvofiqlik sertifikatsiyasi—ishlab chiqarilgan mahsulot, texnologik jarayonyoki xizmatlarning ma‘lum standart va me‘yoriy texnik ujjatlarga javob berishigauchinchi tomonning bergan kafolatidir.

Shunday qilib, muvofiqlik sertifikatsiyasi uchinchi tomon orqali kafolatlanadiva o‘rnatilgan qonunlarga muvofiq tashkiliy sistema chegarasida amalgaoshirilgandagina tan olinadi. Bunda uchinchi tomon seriyali ishlab chiqarilganmahsulotlarning standartlarshartiga absolyut jihatdan emas, balki ma‘lumishonchlilik darajasi bilan javob bera olishini tasdiqlaydi. Ushbu ishonchlilikdarajasi mahsulotning o‘rnatilgan shartlarga muvofiqligini ta‘minlovchi ishlarhajmiga bog‘liq holda turlicha bo‘lishi mumkin.

Ishonchlilik darajasi qanchalik yuqori bo‘lsa, mahsulot sifatini ta‘minlashbo‘yicha amalga oshirilgan ishlar hajmi shunchalik katta bo‘ladi. Ammo mahsulotning standart shartlariga muvofiqligining ishonchlilik darajasi qanchalikpast bo‘lsa, uni ekspluatatsiya qilish harajatlari shunchalik katta bo‘ladi.

Ko‘rinib turibdiki, mahsulotni ekspluatatsiya qilish va sifatini ta‘minlashgaketgan harajatlarning minimal qiymati mahsulotning standart shartlarigamuvofiqligini talab etilgan darajada ishonchlilik bilan javob berishining optimaldarajada bo‘lishini ta‘minlaydi.

Muvofiqlik sertifikatsiyasi sertifikatlash sistemasi chegarasida amalgaoshiriladi. Sistema chegarasida sertifikatsiyalash yagona qonunlar asosida amalgaoshirilishi kerak. Sertifikatlash sistemalari 3 ta darajada: milliy, regional va halqarodarajada yaratilishi mumkin. Ayrim mahsulot turi, texnologik jarayon yoki xizmatlarga nisbatansertifikatlash sistemasini ifodalovchi sertifikatlash sxemalari mavjud.

Mahsulotning standart shartlariga javob berishi muvofiqlik sertifikati yokimuvofiqlik belgisi bilan tasdiqlanadi.

Muvofiqlik sertifikati-mahsulot texnologik jarayon yoki xizmatlar tegishlistandart yoki me‘yoriy hujjatlarga mos kelishini tasdiqlovchi, sertifikatsiyalashsistemasi qoidalariga muvofiq berilgan hujjatdir.

Muvofiqlik belgisi—bu qonun tomonidan himoyalanadigan belgi bo‘lib,sertifikatsiyalash sistemasi qoidalariga ko‘ra foydalanilib, mahsulot, texnologikjarayon yoki xizmatlartegishli standartlarga javob bera olishini kafolatlaydi.

Muvofiqlik sertifikati va belgisi tuzilishiga ko‘ra ham, mazmuniga ko‘ra hamsertifikatlash sistemasi tomonidan o‘rnatilgan shartlarga javob berishi kerak.

Ularamaldagi qonunlarga ko‘ra beriladi. Yuqorida aytib o‘tilganidek, sertifikatatsiya o‘z-o‘zini sertifikatlash va uchinchitomon orqali sertifikatlashga bo‘linadi.

O‘z-o‘zini sertifikatlashda muvofiqlik sertifikatlari tayyorlovchilartomonidan beriladi. Ularda, oqibatda, korxonani nomi, mahsulotningsertifikatlashga tegishli bo‘lgan tavsiflari ro‘yxati, qabul qilingan mahsulotlartartiyasini tartib raqami, shuningdekmana shu mahsulotga nisbatan amaldagime‘yoriy-texnikaviy hujjatlar ko‘rsatiladi.

o‘z-o‘zini sertifikatlashda quyidagilarga asoslanadi:

a)mahsulotga nisbatan aniq va to‘liq ma‘lumotlarning(standartlar, texnikshartlar va boshqa me‘yoriy texnikaviy hujjatlarning) bo‘lishi;

b)korxonada sifatni nazorat qilishni tashkil etishning yuqori darajasi: materiallarva yarimfabrikatlar, texnologik jarayonning barcha bosqichlari, tayyor mahsulot, unio‘rash-joylash bo‘yicha;

c)ishlab chiqaruvchilar tomonidan muvofiqlik arizasiga ko‘ra mahsulotningstandart shartlariga va boshqa me‘yoriy-texnikaviy hujjatlarga javob berishiga to‘liqmas‘uliyatni, javobgarlikni tan olish.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqotda “Ishlab chiqarishni sertifikatlash” jarayonining ahamiyati, tarixiy rivojlanishi, asosiy tushunchalari va zamonaviy texnologiyalari keng yoritildi. Sertifikatlashning asosiy maqsadi ishlab chiqarish jarayonlari, mahsulotlar va ishlab chiqarish joylarining xalqaro va mahalliy standartlarga muvofiqligini ta‘minlashdir. Bu esa nafaqat mahsulot xavfsizligini, balki iste‘molchilarning ishonchini oshirish, xalqaro savdoda raqobatbardoshlikni kuchaytirish va ishlab chiqarish sifatini yaxshilash uchun muhim ahamiyatga ega. Tarix davomida ISO 9001 kabi xalqaro standartlarning joriy etilishi va sertifikatlash mexanizmlarining rivojlanishi, bu jarayonlarning yanada tizimli va ishonchli bo‘lishiga zamin yaratdi.Shuningdek, maqolada sertifikatlash jarayonlarining amaliy qadamlari va muhim muammolari ham keng yoritildi. Sertifikatlashda texnologik yutuqlar, xususan raqamli texnologiyalar, blockchain va sun‘iy intellektning qo‘llanilishi jarayonlarni yanada samarali qilishga imkon yaratmoqda. Shu bilan birga, sertifikatlashning zamonaviy tendensiyalari, masalan, barqarorlik va ekologik sertifikatlar, ishlab chiqarishni yanada ekologik toza va barqaror qilishga qaratilgan. Biroq, standartlarni yangilash, sertifikatlash xarajatlarini kamaytirish va mustaqillik masalalarida muammolar mavjud bo‘lib, ular hal etilishi lozim.Ushbu tadqiqot sog‘liqni saqlash, oziq-ovqat, texnika va boshqa muhim sohalarida mahsulot va xizmatlarning sifatini ta‘minlashda sertifikatlashning muhim rolini yana bir bor tasdiqladi. Sertifikatsiz ishlab chiqarish xavfsizlik va sifatsizlikka olib kelishi mumkin bo‘lsa, sertifikatlash esa sifatni nazorat qilish, xavfni kamaytirish va innovatsiyalarni qo‘llash imkonini beradi. Kelajakda bu jarayonlarni yanada rivojlantirish uchun IoT, katta ma‘lumotlar va sun‘iy intellekt texnologiyalarining integratsiyasi muhim bo‘lishi mumkin. Shuningdek, barqaror ishlab chiqarish va ekologik sertifikatlash sohalarida ham yangi yondashuvlar ishlab chiqilishi zarur.Xulosa qilib, ishlab chiqarishni sertifikatlash jarayoni hozirgi zamonda sifat va xavfsizlikni ta‘minlashda ajralmas bo‘lak bo‘lib qolmoqda. Bu jarayonlarni takomillashtirish, texnologik innovatsiyalarni keng joriy

20-Yanvar, 2026-yil

etish va xalqaro standartlarga muvofiqlikni ta'minlash orqali ishlab chiqarish sohasining raqobatbardoshligini oshirish mumkin. Shu bilan birga, sertifikatlash tizimlarining shaffofligi va mustaqilligi ustuvor masala bo'lib qolmoqda. Kelajakda bu sohada olib boriladigan keng qamrovli va innovatsion tadqiqotlar ishlab chiqarish sifatini oshirish, xavfsizlikni ta'minlash va iqtisodiy rivojlanishga yanada katta hissa qo'shadi. Bu esa, albatta, jamiyatning farovonligi va iqtisodiy barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

O'zbekiston Davlat standartlashtirish, metrologiya va sertifikatlashtirish agentligituzilmasini takomillashtirish va uning faoliyatini tashkil etish to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 05.08.2004 yil № 373-sonli qarori qabul qilindi va bu qarorga binoan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Respublika davlat boshqaruvi organlari tizimini takomillashtirish to'g'risida" 2003 yil 9 dekabrda PF-3358-son Qarorini bajarish yuzasidan hamda standartlashtirish, metrologiya va mahsulotlar hamda xizmatlarni sertifikatlashtirish tizimini yanada takomillashtirish, uning zamonaviy xalqaro normalar va talablarga muvofiqligini ta'minlash, shuningdek xalqaro standartlardan foydalanish asosidamamlakatimizda ishlab chiqarilgan mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirish maqsadida ushbu qarorni qabul qildi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. S.M.QOSIMOV, "Ishlab chiqarish tashkil etish va biznes reja" 2010-yil, Nashriyot Taffakur
 2. D.Sabirjonov, u, Boymatov. "Ishlab chiqarishni tashkil etish" 2012-yil, Nashriyot-Noshir
 3. I.H.Sdiqqov, H.A.Sattarov, O.I.Siddikov, Metrologiya standartlashtirish va sertifikatlashtirish, Toshkent 2018-yil
- Foydalanilgan web saydlar:
- 1.WWW.uz Google
 - 2.WWW.uz telegram